

پذیرش کشت توأم برنج و ماهی در استان فارس

عزت‌اله کرمی، کورش رضائی مقدم، مصطفی احمدوند و محمد باقر لاری^۱

چکیده

پذیرش پرورش ماهی با زراعت برنج تصمیمی صرفاً فن‌گرایانه نیست و سازه‌های گوناگونی بر آن تاثیر دارند که با شناخت سازه‌ها و ویژگی‌های موثر می‌توان به شناسایی پذیرندگان احتمالی و ترویج کشت توأم کمک نمود. هدف این تحقیق شناسایی ویژگی‌های پذیرندگان و نپذیرندگان کشت توأم برنج و ماهی در استان فارس بود که با انجام تحقیق پیمایشی و استفاده از پرسشنامه‌ای که روایی و پایایی آن تأیید شد، صورت پذیرفت. جامعه آماری پژوهش، کشاورزان شالیکار استان فارس بود که از طریق نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده، دو شهرستان ممسنی و شیراز انتخاب و کشاورزان پذیرنده و نپذیرنده کشت توأم این دو شهرستان انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج نشان داد، مهمترین تفاوت پذیرندگان و نپذیرندگان کشت توأم، دسترسی به اطلاعات آبی‌پروری در بین آنان است که در پذیرندگان به مراتب بیشتر از نپذیرندگان می‌باشد. از نظر زمان آگاهی از نوآوری کشت توأم برنج و ماهی، بین پذیرندگان و نپذیرندگان تفاوتی وجود ندارد. اما تفاوت بین دو گروه، در دانش کسب شده در زمینه آبی‌پروری می‌باشد. پذیرندگان دارای سطح بالاتری از دانش تغذیه، مدیریت و صید ماهی هستند. بنابراین ترویج آبی‌پروری و ایجاد دانش مورد نیاز کشاورزان، در نشر آبی‌پروری بسیار حائز اهمیت است. یافته‌های پژوهش حاکی است که تابع ممیزی حاصل از مدل تلفیقی از متغیرهای نشر و ساختار مزرعه می‌تواند با دقت و مطلوبیتی قابل ملاحظه، کشاورزان پذیرنده کشت توأم برنج و ماهی را از نپذیرندگان طبقه‌بندی نماید. از مجموع متغیرهای اقتصادی، ویژگی‌های نوآوری و دانشی که وارد مدل شده بودند، متغیرهای دسترسی به منابع اطلاعاتی، دانش در مورد بچه ماهی، مدیریت آبی‌پروری، تهیه کرت برای آبی‌پروری و دانش مربوط به صید ماهی، مهمترین متغیرهای متمایز کننده پذیرنده و نپذیرنده کشت توأم می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: کشت توأم، برنج، ماهی، کشاورز، پذیرش نوآوری، فارس.

۱- به ترتیب استاد، استادیار، دانشجوی دکترا و مربی بخش ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز.
(ekarami@shirazu.ac.ir)